

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת שלום דנינו

4812/25/פ

הצעת חוק עידוד העסקת קציני ים ישראלים (הוראת שעה), התשפ"ד-2024

- מטרה
1. מטרת חוק זה היא חיזוק תשתית כוח האדם של קציני ים ישראלים, על מנת להבטיח את הצורך האסטרטגי של מדינת ישראל בתחום הספנות החופית והימית.
- הגדרות
2. בחוק זה –
- "הובלה בינלאומית" – הובלת מטענים בין נמלים מחוץ לגבולות המדינה, בין שכלי השיט פוקד באופן סדיר את נמל בישראל ובין אם לאו ;
- "חברת ספנות" – חברה המפעילה כלי שיט אחד או יותר שעיסוקו בהובלה בינלאומית ;
- "כלי שיט" – כלי שיט כהגדרתו בחוק הספנות (כלי שיט), התש"ד-1960¹ והרשום במרשם הישראלי או החייב רישום בו לפי סעיף 5 לחוק זה ;
- "קצין ים" – אזרח ישראלי המועסק בכלי שיט בתפקיד הטעון הסמכה.
- ניכוי מס לקצין ים
3. קצין ים המועסק מכוח חוק הספנות (ימאים), התשל"ג-1973², בכלי שיט העוסק בהובלה בינלאומית, זכאי לנכות מהכנסת העבודה שלו החייבת במס סכום ששילם לו מעבידו במטבע חוץ, ובלבד שלא יעלה על סכום השווה ל-150 דולר של ארצות הברית, בעד כל יום שבו הוא מועסק בכלי שיט במסע בינלאומי.
- תיקון פקודת מס
4. בפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]³, אחרי סעיף 31 יבוא :
- הכנסה

¹ ס"ח התש"ד, עמ' 70.

² ס"ח התשל"ג, עמ' 329.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

"ניכוי הוצאות" 31א. בתקופה של 7 שנים מיום תחילתו של סעיף זה, לקצין ים תקנות שקבע שר האוצר לפי סעיף 31 בדבר הכללים לניכוי הוצאות לימאי לא יחולו בכפל על מי שהוא קצין ים; בסעיף זה, "קצין ים" – כהגדרתו בחוק עידוד העסקת קציני ים ישראלים (הוראות שעה), התשפ"ד–2024.

5. הוראת שעה הוראות חוק זה יעמדו בתוקפן למשך 7 שנים מיום פרסומו ברשומות.
6. הסמכה להארכת הוראת השעה שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי להורות, בצו, אם ראה צורך בכך, על הארכת תוקפו של חוק זה לחמש שנים נוספות בכל פעם.

ד ב ר י ה ס ב ר

מספר כלי השיט הישראלים ומספר הקצינים הפעילים, מצוי בשפל חסר תקדים בשל העובדה שקיים מחסור חמור בקצינים ישראלים. כך לדוגמה מרבית התקנים שביחס אליהן הוראות הדין מחייבות העסקה של ישראלים מאוישים בפועל על ידי זרים.

בהתייחס לאינטרסים של המדינה, יכולת ההובלה מתבססת על כלי שיט ישראליים המאוישים בקצינים ישראלים בהתאם לחוק. בנוסף, כ-60 אחוז מתשתית כוח האדם הימי שאמור לאייש את מכסת כלי השיט שנקבעו במניית הזהב של המדינה בצים הם קצינים זרים. במידה ולא יוחל שינוי, ייסתם הגולל על היכולת המעשית לקיים תשתית כוח אדם ימי ולמעשה ייפגע האינטרס הישראלי.

עידוד קליטת כוח אדם ישראלי כקציני ים יכול להתבצע רק על ידי הצבת אופק מקצועי ועידוד תעסוקה באמצעות מתן הטבות מס לקציני ים המצוותים מכוח חובה בדין.

ללא פעולה כאמור, עלול אובדן התשתית להביא גם לאובדן של מאות מקומות עבודה לטובת העסקה של מאות ימאים זרים וחוסר יכולת לאייש עשרות רבות של משרות בשלוחות החוף, שאיושן מחייב תעודות הסמכה של קצין ימי. כל זאת מבלי שנלקח בחשבון הצפי לכוח אדם ימי כתוצאה מהגידול בפעילות הנמלית.

מדינת ישראל מוקפת במדינות עוינות, 98 אחוז מהיבוא והיצוא מובל בכלי שיט. ממשלות ישראל לדורותיהן הכירו בחשיבות הרבה של תשתית ספנות ימית, הן מבחינה אסטרטגית וכלכלית, והן לשמירה על ביטחונה של מדינת ישראל.

בהתבסס על ניסיונות העבר, בזמן מתיחות, נמנעות כלי שיט זרים מלפקוד את נמלי ישראל, ובמקרה של מתיחות מתמשכת או במקרה של מתקפת טילים על נמלי ישראל, לא תהיה אפשרות להבטיח את צרכי המשק והצבא ובכלל זה, מוצרי דלק ופחם, ללא כלי שיט ישראלים המצוותים בקצינים ישראלים.

מטעמים אלה, החליטה ממשלת ישראל לחזק את הספנות הישראלית ולהבטיח את האינטרסים הישראלים (החלטת ממשלה נוספת שמירת התשתית הלאומית מס' 1178, 4797, 4422, 1532, 449) ובהתאמה נחקקו לכול אורך השנים, הוראות חוק שונות המחייבות ציוות העסקת קצינים ישראלים

באוניות בבעלות או בשליטתו של גורם ישראלי.

היום ברור כי על מנת לקדם את מדיניות ממשלת ישראל והבטחת האינטרסים הלאומיים בכול הקשור ליכולת להבטיח את היבוא והיצוא בכול עת – חייבת הממשלה לנקוט בצעדים אקטיביים שיבטיחו את קיומה של תשתית כוח האדם הימי הנחוץ לצורך הפעלת הספנות הבינלאומית באופן בלתי תלוי בחסדים של נתיני מדינות זרות.

על כן מוצע בהצעת חוק זו להעניק הטבות מס בדמות העלאת סכום הפטור מתשלום מס המוענק כיום בגין הפלגה מחוץ למים הטריטוריאליים, מתקרה של עד 45 דולר אמריקאי ליום לתקרה של 150 דולר אמריקאי ליום.

הטבות אלו ימשכו צעירים למקצוע זה וישמרו על האינטרס הכלכלי, הלאומי והאסטרטגי של מדינת ישראל.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח בתמוז התשפ"ד (24.07.2024)